

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadráginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XVIII. Die Martis post tertiam Dominicam. Eliditur prætextus ille inanis eorum, qui dicunt, correctionem proximi sibi non incumbere, cùm non sint ad id obligati, atque unà scribuntur milites ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

quite eduxerunt de terra Aegypti. Verbo, eò tandem insanix pervenit, ut commissum sibi populum à vero DEI cultu averteret, nec exprobrationibus aut minis, nec suppliciis aut miraculis porrò induci se passus, ut DEO, Benefactori suo summo, consideret, sed juratum se Ejus hostem ad usque vitæ & regiminis finem profiteretur: an unquam credidissetis, Auditores, posse hominem quendam eò ingratitude pervenire? & tamen fidei oraculum est, eò pertigisse Jeroboamum, eò cives Nazarethanos, eò denique tot, tantòsque alios in hodiernam usque diem, qui, licet non manifestè, tacitè saltem id satis ostendunt.

X. Vah, ingratiissimi Peccatores, quæ vestra hæc diffidentia est? si DEO salus vestra cordi non esset, an tot in vos beneficia congesturum censeretis? cùm in nihili vestri abyssu lateretis, creavit vos; cùm servi & mancipia, redemit; cùm nudi, vestivit; cùm rebelles & obstinati, sustinuit. Quæ ergo amentia est, credere, illum ea vobis erepturum, quæ

dederat, ac propterea injuriis eum laceessere? quasi verò illius offensa vos in bonorum vestrorum tranquilla possessione, DEO etiam invito, servaret? si illi luberet, vestris vos divitiis spoliare, quid ei foret facilius? cur ergo, ne iis privemini, duos vos & inclementes erga pauperes exhibetis? si filios vestros placeret adimere, quid magis in promptu? cur ergo, ne iis spoliemini, à Divino eos servitio avertiis? nunquid vos bonorum gradu posset dejicere, privare amicis, titulis, muneribus, ac ipso, si vester foret, Principatu? cur ergo dolis tam iniquis cum Divinorum mandatorum contemptu, cum Divini cultus neglectu, per omne fas & nefas, eorum possessionem stabilire nitimini? agnoscamus, quæso, unicum nostrum, verumque benefactorem, ejusque amoris non odium, sed amorem reddamus, honoribus illum, non injuriis prosequamur, ut nemo posthac prout ego hodie, invitus licet, feci, exprobrare vobis possit aut debeat, etiamnum reperiri, qui mala pro bonis ingrati rependant.

SERMO DECIMUS OCTAVUS.

DIE MARTIS POST TERTIAM DOMINICAM.

Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum.

Matth. 18.

Ec 3

I. In-

I. **I**Nter plurimas à Christo nobis inculcatas, & Evangelio proprias quasi leges nulla videri posset majori voluptate excipienda, majorique avaritate executioni, danda, quam quæ imperat correctionem fraternam: quis enim ignorat communem omnibus alienos errores carpendi pruritum? sit licet sol remotissimus situ, vultuque & formâ splendidissimus, humanus tamen oculus eò evasit audaciæ, ut aliquas illius maculas censurâ virgâ notaret, easdem minutim, nec sine fastu numeraret, mundoque palam, & cum plausu spectandas proponeret, claro omnibus documento, quantum sibi ipsi imponat, qui sperat, se vel sublimitate gradus, vel antiquâ innocentiae possessione ab hac rigida censura liberum & immunem fore. Verum quam paucos reperire est, qui præceptum hoc impleant? Certè etiam inter Christianos minimè desunt Davides, alieni thori violatores; sed ubi Nathan, qui in eos corripiat? Novi non desunt Achab, alienorum bonorum usurpatores; sed ubi Elias, qui scelus exprobrat? ubi Baptista hac ætate, cum tanti sint incestuosi Herodes? ubi Chrysostomus, cum tot Eudoxiæ superbæ? ubi Theophilus, cum tot sint Leones sacrilegi? ubi Dunstanus, pro tot turpibus & lascivis Elvinis? ubi Ambrosius, pro tot Theodosiis sanguinariis? omnes officii nostri numeros implevisse arbitramur, cum scriptis amulentis, mordacibus dictariis, aut

chartis famosis in vulgus sparsis, bilem nostram exoneramus, quæ ad irritandos magis, quam emendandos delinquentes serviunt; nemo tamen est, qui alienam turpitudinem palam & sine fūco objurgare audeat, sed ignavorum instar custodum tum primum latrones inclamamus, cum illi jam fugâ dilapsi sunt. Mearum ergo partium foret, vestrum hodie zelum suscitare: sed quo me id fructu facturum confidam? respondebitis enim ocyus, rarum esse casum, qui vos ad corrigendum fratrem graviter obliget; evoluisse, ac consuluisse vos tam speculantis, quam illius, quæ mores dirigit, Theologiæ Doctores, omnesque veritatem istam unanimi calculo probare. Quid ergo superest, nisi ut vos reprehendam, quod in animabus DEO lucrandis tam modicum studium & operam ponatis, etsi nullum præceptum vos obliget? Et nunquid hoc præclarum, vobisque dignum loquendi argumentum foret? video enim, Christum ipsum, ut ad fraternam correctionem nos incitet, nec minas addere, nec terroribus urgere; nec jubet, nec obligat sub pænâ, sed solum spe lucris invitat: *sic audierit, lucratus eris fratre tuum.* O Christiani, o si satis penetraremus, quid sit, *lucrari fratrem, lucrari fratrem!* puderet nos profectò dicere: *convertat, qui volet, ego ad id non obligor.* Eja videamus, an excusationem tam perniciosam enervare valeam; vos autem mihi benignam præbete; si enim sancto quodam zelo

vestra

vestræ conditioni ac gradui conveniente, vos inflammavero, non vos solum lucrabor, sed eos etiam, qui suâ me hodie præsentia dignati non sunt, sicque vos hodie in Apostolos mutabo.

Judithæ
10. 28.

II. Vix in Assyriorum castris Juditha comparuit, cum homines, alias inhumani ac barbari, insolite lucis fulgore raræque pulchritudinis fascino capti sunt; cumque & oculorum verecundiam & totius corporis venustissimam compositionem, & linguæ gratiam viderent, attoniti exclamârunt: *quis contemnat populum Hebræorum, qui tam decoras mulieres habet, ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus?* Siclicet Bethulia in altis montium jugis, & abrupta inter præcipitia sita, operæ sanè pretium erit, eluctari in altum, & inter devia prædæ tam nobilem consecrari. Eja, quid porro opus est, tubarum clangore viros ad arma ciere? imperet modo Holophernes assultum, ruat animosus in hostes, & classica canat; sola Juditha tanto molimine digna est. Ita loquebantur miseri cæco amore ebrii: & verò oratoris exaggerationi adscribi hæc possent, nisi probè nobis constaret, prælia longè magis cruenta unius formæ gratiâ sapius exarsisse. Quis enim diuturno ad Trojam bello faciem subdidit, quàm vultus Helenæ blandientis? Quis Thebas ad arma concitavit, nisi unica Theana? quis conflictum ad Cynrham exasperavit, nisi Megisto? ut nihil dicam de præliis Turnum inter & Æneam unius Lavinia amore; An-

tigonum inter & Ptolomæum, Cleopatæ gratiâ. Deum Immortalem! Quis mihi det, ut animæ vobis pulchritudinem hodie demonstrem! ah quid Cleopatæ, Lavinia, Megistæ, Theanæ, Helenæ, Judithæ, harum decor non est, nisi flos campi, qui momento marcescit; non est, nisi mentis deceptio, oculorum fascinum, laqueus cordis incauti, esca perniciosè alliciens, & sagitta fallaciter fulgens: genuinam, veramque pulchritudinem habet anima, ad Divini vultus imaginem efformata: *ubi factus homo ad imaginem DEI?* exclamat Augustinus, an in corpore? minimè profectò; *in intellectu, in mente, in Tract. 8. interiori homine, in eo, quod intel- in Joam. liget veritatem.* Si ego animam vobis exhibere possem, qualis in se est, tanto ejus amore vos inflammarer, ut nulli parcendum labori, nec impensis, imò nec vitæ ipsi censeretis, ut creatura tam nobilis ab interitu vindicaretur. Hæc unica erat merces, à magno Apostolo Paulo suspirata, quando in proximi emolumentum, etiam à Christo non renuit separari: *lucrari fratres.* Hæc erat merces, à Seraphica Catharina desiderata, quando paratam se obtulit, inferni fauces subire, modo fores ita posset obstruere, ne ulla deinceps anima ingredi posset: *lucrari fratres, lucrari fratres.* Quid adhæc responderis, qui proximi curam negligitis, quia nulla ad eam gerendam lege tenemini? satis profectò hac loquendi formulâ ostēditis, ignotam vobis esse humanæ animæ dignitatem, Ah vile nimis ejusdem pretium

tium statuitis ! si enim oviculæ intra lupi dentes ejulanti, aut turturi inter accipitris unguis gementi condoletis, atque opem ferre laboratis ; fieri ne potest, ut intra draconis infernalis fauces videatis animam, nec ad compassionem moveamini ? sed nulla dicitis, eandem juvandi obligatio vobis incumbit : demus hoc ; illud autem vos quidem ab injustitiæ, non tamen crudelitatis notâ absolvit.

III. Verum dabo vobis, verum esse, quod dicitis ; ego interea ad Christum me convertam, cumque è Cruce, cui nostrî amor illum affixit, descendere jubebo : an enim ulla lege ad nos tam caro Sanguinis sui pretio redimendos tenebatur ? minimè profectò, si Isaia credimus : *oblatus est, quia ipse voluit* ; victimam se pro nobis obtulit ; sed *quia ipse voluit* : poterat enim, ut ait Chrysostomus, *Christus, quam passus est, non pati, sed, quod nostrum erat, respiciens, quod suum erat, neglexit*. Cum ergo tantis dolorum impensis, nullo alio, quam gratuita benevolentia & amoris titulo impulsus, salutem nostram emere dignatus sit, quis se deinceps lucrands DEO fratribus impendere detrectabit, etsi minimè obligetur ? Ah ferrea & ingratiſſima Christianorum corda ! En, quid sibi DEUS nostrî amore mortuus crucique suffixus, promittere possit, dum nostris duntaxat commodis studemus, DEI autem causam negligimus. Totum, cui Christus inhiat, lucrum est hominum salus, ut ait D. Chrysostomus ; *nihil adeo studiosè affectat*

Deus, ut salutem animarum : hujus laboris adjutores ac socios undiq; conquirat ; eum in finem milites scribit & alleclas invitat : & quisquam audeat, suam ille operam protervè negare ? Cum Scipio Africanus ad expeditionem Numantiæ se accingeret, tantus civium numerus, tam famosi ducis amore illectus sub signa ejus convolvit, ut Plutarcho teste Senatus publico edicto frænum plebi injiciendum censuerit, *veritus, ne vacua relinqueretur Italia*. Quid de Pompejo dicam, & Cæsare ? quid de Alexandro insatiabili regnorum helluone ? qui sive Lybiam peteret ardoribus suis perustam, sive Scythiam nativo frigore argenteam peragraret, ingentem post se hominum copiam traxit, qui ad extremos usque mundi fines, per gravissima vitæ discrimina Alexandrum sequebantur, nunc faucium tenuis aquis immersi, nunc manibus per aspera & prærupta, quæ superanda erant, reptantes. Cato ipse, quæ non amoris specimina steriliſſimus inter Scythiæ arenas à suis collegit ? antequam illas ingrederetur, convocatos milites de imminentibus periculis & ærumnis sincerè edocuit, liberamque abeundi potestatem, si quem animus deficeret, omnibus dedit : nec unicus tamen, quis credat ? repertus est, qui signa desereret, à tanto dūce avelli cuperet, & non potius per horrida illa terrarum spatia, à ceratis, viperis & amphisbænis depulata, eum sequi præoptaret. Quæ ergo causa est, Auditores, quòd Christus obtinere à nobis non possit, quod

tot

Etzech. 7.
14.
totali, Christo longissimè inferiores, à subditis suis nullo negotio impetrarunt? etiam ille mundum subjugare, suæque ditioni subicere parat, non ut eum perdat, sed ut salvet, & nihilominus, uti mæstus queritur apud Ezechielem, *non est, qui vadat ad prælium; nemo est, qui sacræ huic militiæ nomen suum ultrò addicat, qui vadat: stimulis opus est, præceptis & latæ lege urgendi sunt.* Verùm, quæ tandem gloria est, nullum Christo deferre obsequium, nisi præcepti necessitate extortum? Itane ejus in nos merita remuneramur? hanc tot acceptis favoribus vicem rependimus?

IV. Non ignoro quidem, venales quosdam & serviles animos reperiri, qui, nisi præcepto urgeantur, nihil arduum aggrediuntur, cunctisque oneribus humeros subducunt, nisi spe magni ac manifesti lucri alliciantur; cum autem notabile emolumentum speratur, omnes operam suam promptè pollicentur; nemo est, qui laborem recuset. Sed, DEUM Immortalem! nunquid inæstimabile emolumentum est, fratrem lucrari? Indubitatum est, propter unicum hominem sceleratum integros sæpe populos, etiam infantes & innoxios à Deo plecti: *uno paccante, & supra omnem populum venit*, ait Origenes, frequentibus exemplis persuasus, quæ omnia dissimulare aut tacere non possum. Civitatem Jericho, raro & prodigioso successu expugnaverant Israëlita, cum victricia sua arma passim circumferre, suasque copias ad urbis Hai mænia admoveere decreverunt:

R. P. Segneri Quadragesimalis,

nec situ, nec opere, nec civium virtute, nec nominis famâ par fuit urbs illa urbi Jerichuntinæ, & tamen turpiter, ab obsessis repulsi & ignominiosæ se fugæ dare coacti sunt. Obstupuit populus hanc fortunæ suæ catastrophem, nec capere potuit, quo suo delicto promeriti essent, à DEO deseri, qui eos paulò antè ad victoriarum messem, & colligendas laucos vocavit. Supplex igitur coram Arca DEI procumbit Dux Josue, multisque cum lacrimis DEUM rogat, ut causam offensæ aperire dignetur. Et quo delicto irritatum ab Israëlitis Numen fuisse censeis, Auditores? an forsitan vitulum aureum proposuerunt adorandum? an cibis prohibitis se polluerunt? an alienigenis mulieribus turpi amore copulati sunt? minimè profectò: tanti mali origo fuit noxa ad speciem levis, eaque non à cunctis, imò nec à multis, sed ab uno solo patrata; cum enim expugnata Jerichunte omnia fumo & flammis miscerentur, gregarius quidam miles, cui nomen Achan, inter spolia purpuream clamydem conspexit, illiusque desiderio contra Dei Ducisque Imperia abripi se passus, clam eam abstulit, flammisque ereptam in tentorii sui angulo abscondit: factum istud ita DEO displicuit, ut cuncto exercitui ruinam & interitum intenterit, nisi vitæ supplicium de reo quantocyùs sumerent: *non ero ultra vobiscum*: verba sanè horrenda! *non ero ultra vobiscum, nisi conteratis eum, qui hujus sceleris reus est.* Uique adeo verum est, ut appositè jungit

Ff

jungit

Lib. 6. de Provid. jungit Salvanus, quod lœditur scelere personali causa cunctorum; Achan de anathemate quidpiam furto abstulit, & crimen unius hominis plaga omnium fuit. Ita est, Auditores

Jona. 1. mei, & crimen unius hominis plaga omnium fuit. Unius Jonæ causâ, an non omnes, qui in Tharsis navigabant, extremum naufragii discrimen subiêrunt? solius Judæ causâ, an non omnes Discipuli periclitati sunt? ob unius Da-

2. Reg. 24 vidis vanitatem, dum populi sui numerum ex inordinato saltu iniri iussit, quanta non strages omnibus incubuit? Nimis ergo certum est, Auditores, quod non raro uno peccante ira super omnem populum venit. Videtis igitur, ad quam utile, quàmque magni momenti opus vos invitem, dum vos ad procurandam impii conversionem exhorter; ut scilicet nos omnes, quotquot hîc sumus, à gravissimis malis liberetis, quæ unius impii causâ cunctis possunt imminere. Judiei quidem humano non licet, ob alienum flagitium quempiam plectere; alia tamen est supremi Judicis potestas, qui, ut D. Augustinus advertit, ob id ipsum plectere nos potest, quod ad aliorum vitia nimium conniveamus, & in iis corripiendis vecordes ac pigri simus; quemadmodum unâ falce tænum pariter & flores demeritur, aut unâ grandine labruscæ & uvæ flagellantur, ita Deus eâdem non raro runiâ reus iuxta ac innocentes involvit. Causam red-

In Joan. 3. dit D. Augustinus, ut non se solum quisque curet in populo, sed invicem sibi adhibeant diligentiam & tanquam unius corporis, & unius

hominis, alia pro aliis sint membra sollicita. Nolite ergo vestram in cuiusda proximi salute socordiam obligationis defectu excusare; publica enim ac communis causa agitur, adeoque & vestra? fingite, totam vos videre viciniam flammis & incendio involutam; nunquid affunditis aquam, etsi nulla vos obligatio compellat? Id ipsum velim in præsentî negotio faciat; dum enim proximus delinquit, vicini periclitantur; accurrite ergo, laborate, opitulamini; nam tuæ res agitur, paries cum proximus ardet. *Horn. 1. Epist. 18.*

V. Verum totum, quod dixi, lucrum negativum solum est, ut nimium indemnitati nostræ consulamus, & imminens periculum evitemus; sed majus longè, ac positivum, ut appellat, illudque maximum in nos redundat: ut enim candidè dicam, quod sentio, nullum opus DEO gratius, & majoris meriti mihi videtur, quàm peccatorem ad DEum reducere, sed cur dixi, meum hunc esse sensum? Audiamus de eo disserentem Gregorium Magnum: cui per gratiam Dei con- *In Psal. 141. v. 1.* tingeri, à peccatorum vinculis eripi, ipse ex zelo studeat, ad spem venia delinquentes hortari; nullum quippe (mentem advertite ad hæc verba) nullum quippe tam gratum Deo sacrificium est, quàm zelus animarum. Ex quo enim pietatis opere majus fortè meritum speratis? an ex Jejunio? quod autem rigidius fuit jejunium, quàm Christi, qui in menses illud integros absque ullo cibo extendit? cum jejunasset quadraginta diebus; & tamen ex desiderio lucrandi ani-

Luc. 6.

Hom. 3.

in Ep.

ad Cor.

Advers.

Jud.

Orat. 3.

In Vit.

Cimon.

animas, lautas publicanorum mensas frequentavit, adeo ut à nonnullis per calumniam intemperantiæ accusaretur. Forſan ab oratione? ſed quis magis orationi deditus quàm Chriſtus, qui noctes integras ſomni expers & quietis eam continuavit? *Erat pernoctans in oratione DEI*; & tamen animarum gratiâ ad nocturna Nicodemum alloquia admittit. An ab Eleemoſynis? ſed audite D. Chryſoſtomum, ferventiſſimum pauperum patronum: *et ſi immenſas pecunias pauperibus eroges, plus tamen effeceris, ſi unicam converteris animam*: nec id mirum eſt, nam ſi quis dederit pauperi famem ſolvit, qui peccantem correxit, impietatem extinxit; ille corpus liberavit à dolore, hic animam liberavit à gehenna. O quantum differunt, corpus dolore momentaneo, animam verò ab incendio perenni liberare? quodſi ex bono, quod in proximum confertur, meritum meriamur, indubitatum eſt, ex ſuo genere majoris meriti eſſe, animæ peccatis infectæ, quam corpori infirmo opitulari. Sed forſan amplioris apud DEUM meriti eſt, Baſilicas erigere, fundare templa, locupletare ſacraria, quemadmodum laudabili profuſione fecere Caroli Magni, Carolomanni, & Pipini? minimè certè, Auditores: gratiſſimum DEO munus eſt, ſi peccatorem delicta ſua deplorantem obtuleritis. Audite in rem noſtram factum non inamœnum, quod Plutarchus recenſet. Inclytam de Perſis victoriam obtinuit Cimon famoſiſſimus Græcorum Dux, cùmque foede-

ratis ſibi ducibus valedicere, & Athenas reverti vellet, congeſtam prius prædam duas in partes diviſit. In una debellati hoſtis ſpolia repoſuit, ſcuta, caſſides, galeas, acinaces, & pharetras immenſi pretii, veſtes purpureas, vaſa argentea, & aureos torques: ex altera verò parte conſtituit magno numero captivos, nudos omnino, ſpectaculo ſanè miſerando; apparebant enim ſquallidi, vulneribus ſaucii, ærumnis conſecti, & umbræ potiùs hominum, quàm homines. Mox ad collegas converſus: eligit, inquit; ego enim partes primas, ſupremo ceteroquin duci debitas, vobis ultro cedere paratus ſum: nec opus erat longâ deliberatione; argenti enim aurique fulgore alleſti, pretioſa quæque certatim involârunt, gaudente Cimone, quòd nihil ſibi præter viva illa hominùm cadavera ſuper'eſſet; poſteaquam tamen ſquallorem eorum abſtergi, curati vulnera, & exhaustas eorum vires reparari juſſit, maximo illos pretio vendidit, ſatisque apparuit, quantum valori ſupelleſtilis, valor hominis præſtaret. Placétne igitur vobis, auditores, genium meum imitari? conquirit ex omnibus urbis angulis peccatores maximè miſerabiles ac calamitoſos, illorum languores emendate, abluite maculas, & ad Chriſtum ſanos adducite, nec dubitate, quin ſingulos eorum majoris æſtimaturus ſit, quàm ſi gemmis, unionibus, & pretioſis margaritis graves ad illum accederetis. Quodſi igitur, lucrari fratrem, res tam excelsi meriti eſt, quod jejunium, orationem,

æm, eleemosynam, & quidquid aliud virtutis est, multum antecellit, fieri ne potest, ut obligationis defectu tam pretioso negotio necdum vos velit impendere? an prudens vobis, & legitima hæc excusatio videtur? certe si ita est, ut quid tanta sollicitudine prædia vestra excolitis, tantoque studio cum pecuniis vestris negotiamini? cur non omittitis molestum hunc laborem? tamen si enim grande luerum sit, quod speratis, nulla tamen obligatio ad culturam adeo accuratam, nulla ad negotiationem tam sedulam ac studiosam vos urget.

VI. Sed quo tandem authore didicistis, nullam vos ad lucrandas animas obligationem teneri? Dabo, id esse verum, si nullius unquam hominis spiritali ruinæ causam dederitis; si verò vel consilio, vel exemplo, vel adhortatione animam aliquam perdidistis, id enim verò nego. In lege veteri DEUS præcepit, ut, quicumque alterius animal occidisset, simile restitueret, bovem pro bove, agnum pro agno, jumentum pro jumento: *qui percusserit animal, reddet vicarium, id est animam pro anima.* Non defuissent quidem plures alii modi, illatum proximo damnum refarciendi, nec fuisset opus tam rigida lege Talionis; sed pro erepta DEO anima satisfieri non potest, nisi reddatur anima pro anima: date DEO, quidquid Erythræum mare unionum, Phryges serici, marmorum Numidæ, odorum Assyrii, Sidonii muricis & purpuræ habent; hoc totum mini-

mè æquivalet animæ, quam perdidistis: *nec totus mundus est justum animæ pretium.* Gregorio teste: *exiguus est totus mundus, pro unius animæ dispendio,* ait D. Ambrosius: *animæ sola æquivalet anima, quia æquali omnes pretio à Christo æstimate sunt.* Si ergo vestrâ culpâ plures unâ interiëre, quâ fronte omni vos solutos debito profiteri, tantundem restituendi? Restitutione opus est, Auditores, restitutione: *animam pro anima, animam pro anima!* Perpendite, obsecro, quot perversa consilia, quot per vitæ decursum scandala dederitis, noxiis exemplis, intemperantiâ in conviviis, excessu in lusu, & effræni libertate loquendi: cur ergo nulla vos sollicitudo tangit aut cura, ut loco servi, quem sacrilego fusto subduxistis, alium Domino suo sistatis? Hoc enim verò studium & cura fuit Davidis, cum delicti sui penitentiam ductus, statuit, docere iniquos, & impios convertere: *docete iniquos vias tuas, & impii ad te convertentur.* Ergone officium militis sit, qualis David erat, inter arma teneris enutriti, peccatores docere, iisque prædicare? quin potius præcipuum ejus munus videtur, instruere exercitus, expugnare urbes, tentare assultus, cum hoste confligere, prælio decernere, & explicare signa, non Catechismus. Ita revera est: sed meminerat miser, se suâ causâ, & noxio exemplo plurimos à Divino cultu abstraxisse: *blasphemare fecisti nomen meum in gentibus;* atque adeo censuit, ut Loxinus observat, se DEO satis-

Hom. 4. in

Ezech.

De bono

Mor. 1. 9.

Ps. 10. 1.

2. Reg. 12.

Lorin. in

Ps. 50.

satis-

satisfacere aliter non posse, nisi totidem peccatores converteret, quot iustos olim exempli sui contagione pervertit. Hoc ipsum impulit Arnobios, Augustinos, Hilarios, Cyprianos, Justinos, veræ fidei aliquando hostes, ut eandem postea calamo suo acerrimè defenderent. Quod si & Paulus pro dilatanda Ecclesia tantopere laboravit, non aliâ certè de causa id fecit, quàm quia prius eam est persecutus; *quoniam prius persecutor extitit*, ait D. Gregorius, *postmodum plus omnibus laboravit*. Nullus ergo vestrum sibi persuadeat, se muneri suo satisfecisse, nisi jus Dei læsum reparet, totque homines illi restituat, quot prius impiâ rapinâ abstraxit. Quid ergo moramini, aut adhuc exspectatis, Auditores? quid porro differitis? *Lucramini fratres: lucramini fratres!* Num fortè utilem in hoc negotio operam præstare posse diffiditis? Inanis hæc est excusatio; modò enim voluntas vobis & conatus non desit, nemo est, qui peccatorum conversionem promovere non plurimum possit; omnes huic muneri sunt apti, nobiles & plebei, viri ac feminae, & quotquot sunt in quacunque hominum conditione ac statu.

VII. Nolite igitur vobis persuadere, officium istud iis duntaxat incumbere, qui Missionibus Apostolicis vacant, vitiùmque per montes & silvas persequuntur; audite quid Spiritus Sanctus per ecclesiasticum omnibus promiscuè præcipiat: *Recupera proximum, secundum virtutem tuam*: non juxta virtutem, quam in aliis suspicis, sed juxta tuammet, juxta dotes tuas, doctri-

nam, ac statum tuum: *Nemo dicat*, ait S. Gregorius in hunc locum, *nemo dicat, admonere non sufficio, adhortari idoneus non sum: quantum potes, exhibe*. Equidè non diffiteor, vobis non convenire, pulpitem more nostro conscendere, pro concione ad populum declamare: quoties autè præsentis estis, cum de Divina offensa, jamjam executioni mandandâ agitur? cum aliene pudicitie struuntur insidie? cum texuntur calumniae? cum de modo vindictæ deliberatur? quid tunc impedit, quominus sancto quodam Zelo incitati, non aliter ac Phinees, in impios illos irruatis, si id muneris vestri auctoritas permittit? cur non amice eos objurgatis, blandè corrigitis, & prava consilia evertitis? cur non mitiora saltem suaderis, amantis instar Judæ, qui, cum fratribus persuadere non posset, ne innocentem Josephum interimerent, suasit saltem, ut eum institutoribus Ismaëlitis venderent. Omnes igitur promiscuè ex Spiritus Sancti imperio adhortor: *Recupera proximum secundum virtutem tuam*. Equis forsitan ex & Illustris? *Recupera proximum tuum secundum virtutem tuam*: concilia pacem, & extingue odia geminos inter nobiles, qui duellum & singulare certamen meditantur; interpone auctoritatem tuam, & ad Evangelicæ Legis observantiam adhortare, antequam ad inanissimum honoris punctum tuendum corpus simul & animam perdant. Civis es, & mercaturæ vacas? *Recupera proximum tuum, secundum virtutem tuam*. An non periclitanti pudicitie potes succurrere,

ac bene morati clauſtri limina inopi
puellæ clave aureâ referare, ne pудо-
rem prostituat? Matrona es honorata &
nobilis, cui domesticos intra parietes
latere conuenit? nil refert, *Recupera
proximum tuum secundam virtutem
tuam*: maximum alieni saluti momen-
tum addes, si filios ad pietatem insti-
tuas; sic non eorum solum animas, sed
plures cum illis lucraberis: fieri enim
potest, ut aliquis eorum probæ educa-
tionis beneficio Divino se obsequio
consecraret, aptumque instrumentum
evadat, cujus operâ cælestis patria in-
quilinis & civibus repleatur. Quis ve-
strum Annam illam, in Divinis pagi-
nis adeo celebrem, ignorat? solum il-
la Samuelem progeniuit, jejuniis ac
precibus è cælo obtentum; & tamen
illa, veluti Liâ fecundior foret, cum
Oden suam eucharisticam ordiretur,
peperisse se plurimos professæ est: *do-
nec sterilis peperit plurimos*. An so-
lus Samuel dici potest, *plurimi*? omni-
no plurimi, respondet Euthymius: *U-
nus justus, qualis fuit Samuel, fuit
instar multorum*. En modum, quo plu-
rimarum animarum lucrum facere po-
testis, si vel unicum filium pie sancte-
que educabitis. Sed esto, hæc omnia
absint: an non oratio convertendis
peccatoribus efficacissimum est medi-
um? ut ait D. Jacobus: *Orate pro invi-
cem, ut salvemini*. Id Paulus exper-
tus est, quem S. Stephani fervens ora-
tio convertit: expertus id ipsum est
Augustinus, matris Monicæ precibus
& lacrimis obtentus. Quis ergo ve-
strum est, Auditores, qui, si modò ve-
lit, non possit in salutem aliorum uti-

lissimè incumbere? Si flagris nonnun-
quam in vos animadvertitis, id in pec-
catorum salutem destinate; si preca-
toriam corollam orando textitis, gra-
tiam illis à Deo exorate; si tremendo
Sacrificio assistitis, pro peccatoribus
illud DEO offerte, si jejuniis vos af-
fligitis, in eorum, si vultis, utilitatem
cedent. Superest, ut postremum &
præsentissimum vobis modum ape-
riam, quo peccatores juvare potestis, si
scilicet sub amicitia & societatis specie
ad devota oratoria, ad sacras ædes,
piosque Oratores audiendos eos dedu-
cetis: taceo fructum ingentem, quem
vestra adhortatione è prorum librorum
lectione colligere, & quod omnibus
antecellit, quem è morum vestrorum
ac castigatæ vitæ exemplis haurire pos-
sunt: *Validior est, Bernardo teste, vox* Serm. 191
in cant. *operis, quam vox oris*. Utinam per-
spectum vobis esset, quàm longè effi-
caciùs sit, loqui opere, quàm lingua?
Hæc enim verò vox illa est, quam Pau-
lus Apostolus à Tito suo expetit: *Lo-
quere cum omni imperio*. Vox lingue Ad Titum
2. 11. commovet quidem, inclinat, & allicit
animos, vox operis verò amicam vim
admovet, & tantum non cogit. De-
mus, muneris vestri haud esse, con-
scenso suggestu tonare in populum;
quid interest, si exemplo prædicare po-
testis? Assuescite, rei Divinæ in templis
reverenter assistere, ut & illi, qui garru-
litate diffuunt, vestrâ modestiâ corri-
gantur; exhomologesi & sacrâ Synaxi
frequenter utimini, idque non in priva-
tis duntaxat Oratoriis, velut si pieratis
vos puderet, sed *In publico, in publi-
co! Deriventur fontes tui foras, in-
gemi-*

1. Reg. 2.
5.

Jac. 5. 20.

Pro 5, 5. geminat Sapiens, & in plateis aquas
16, tuas dividit: quod enim clam facitis
 boni, vobis duntaxat prodest; quod
 autem palam ostenditis plurimorum
 servitutilitati, qui, ut monet Petrus,
2. Pet. 3. exemplo trahuntur, atque adeo etiam
In Vis. S. sine verbo lucrificant, consideran-
Franc. tes conversationem vestram. Hæc
 cum ita sint, dilectissimi, nolite esse
 morosi debitores, sed vestro quamprimum debito vos exsolvite, & sublatis
 Christo animas quamprimum reddite: huc omnes labores, & studia vestra
 conferre, certoque vobis persuadere, amissam Ejus gratiam aliter reparati
 vix posse; si enim de Sancto Francisco
 dixit Divus Bonaventura: *Non se Christi
 fide reputabat amicum, nisi animas
 foveret, quas ille redemit;* quid
 miseris nobis dicendum superest, qui
 nova in dies Christo damna inferimus,
 & tamen ad illa reparanda nullam nos
 lege obstringi censemus?

PARS ALTERA.

VIII. Satis superque demonstratum
 esse existimo, neminem omnium à debito lucrando animas immunem esse. Hoc si ita est, quid de vobis dicam, Præsules venerandi, Parochi & claustrorum Antistites? num speciali privilegio ab universali hac lege exemptos vos esse creditis? quin finite potius, finite, ut modestam loquendi licentiam zelum vestrum excitem, ac palam ostendam, non minoris apud vos esse delicti, alienas negligere animas, quam perdere proprias. Qui alteri vatem se præstat, fidem illi suam ita obligat, ut, si principalis debitor

non sit solvendo, ipse creditori satisfaciatur. Edicite autem, obsecro, quid aliud egistis, cum amplæ aut modicæ Ecclesiæ curam in humeros vestros admisistis, quàm obligare Deo fidem vestram, & pro aliorum animabus spondere? Vos obligamini, curare, ut fideles debitum obsequii tributum Christo pendant; id si vestram fortè negligentiam defraudant, vos quoque rationem reddere, parumque cum illis poenam sustinere necesse est. Audite ergo salubre Spiritus Sancti consilium: *Fili mi, si spondesti pro amico tuo, defixisti apud extraneum manum tuam, illa queat tui et verbis oris tui; fac ergo, quod dico, fili mi, & te ipsum libera:* quæ verba à Gregorio Magno, Hugone, Beda, Bernardo, & efficacissime à Divo Thoma iis omnibus applicantur, qui animarum curam suscipere, affirmantque, eos & linguam, & manum suam pignori dedisse; manum quidem ad exemplum, linguam verò ad Divini Verbi prædicationem. Scire jam cupio, cui fidem vestram obligaveritis; nunquid Christo, Servatori ac Domino vestro? cur ergo à Spiritu Sancto vocatur extraneus *apud extraneum*. Audite solam dubii ingeniosam: nescio, an unquam vobis contigerit, accedere virum nobilem, & pro grandis cujusdam summæ debitore spondere: vidissetis illum, primo congressu lætâ vos fronte excipere, blandiri, arque omnia benevolentiae signa exhibere; cum autem solvendi debiti tempus effluxit, proli metamorphosin! mox enim fidem datam severus exigit, intercessionem non admittit, moram & indu-

*Pro 6, 21**Greg. 3. p. 1.**floral.**adm. 50**Hug. 6.**Bed. in**proverb.**S. Thom.**in Ep. ad**Hebr. c. 13.**1, 26*

inducias negat, & quasi nullam vestri notitiam unquam habuisset, diem vobis dicit, carceri vos mancipari ac spoliari curat, usquedum debito plenè satisfiat. Idipsum Christus facit; amicum te vobis ostendit, dum pro aliis interpositâ fide vestrâ sponderis: verum cum debiti solutio instat, extraneum agit: *Dictur autem Christus extraneus*, ut D. Thomas explicat, *quia amicus est in sponsione, sed erit extraneus in exigenda ratione*. Ita sanè Auditores, *erit extraneus in exigenda ratione*. Audite igitur Viri Ecclesiastici, eja currite alacriter, & pro aliis liberaliter spondete; prensate munia, animarum curas cumulate, Ecclesias vobis deposcite, & obtrinebitis: vultu benigno Deus vos excipit, obsequia vestra probat, & promissa vestra admittit, *Amicus est in sponsione*. Sed an eundem in exigendo debito fore creditis? O vos deceptos, ô vos delusos! *erit extraneus in exigenda ratione*. Probè id agnoverunt Viri plurimi, doctorinâ & sanctitate conspicui, qui, ne ad infulas & praelaturas vocarentur, in silvas & ferarum latibula profugerunt. Congregatus erat populus Hierapolitanus, ut Nilamonem è claustro ad vacantem Ecclesiæ sedem elevarer, cumque laicorum amicæ violentiæ, Cleri precibus, & Episcoporum, qui ad Ejus inaugurationem conveniant, imperiis oblectari porro non posset, unius diei inducias petiit, ut muneri tam arduo se ritè pararet: cum impetrâsse, cellulæ suæ se inclusit, atque in genua prostratus tot spiritibus, planctibus & gemitibus Co-

lum, ac seipsum fatigavit, ut animam exhalârit, antequam concessæ sibi diei vesper ingrueret: satius sibi fore ratus, mori quàm præesse. Ammon Anachoreta, ut se ad Sedem Alexandrinam inhabilem redderet, auriculam sibi abscidit. Ephrem Syrus, ne Cæsareensis Ecclesiæ culmen conscenderet, maniacum se finxit. Mira etiam fuit D. Ambrosii repugnantia, cum adverteret, se à populo Mediolanensi à Præfectura seculari ad Ecclesiasticam promovendum; in platea enim publica tribunal erigi, magnamque carnificum, virgis, securibus & compedibus instructorum coronam advocari iussit, atque in omnium conspectu, reos è carceribus eductos torturæ subijci, & diversis suppliciis affici mandavit, ut crudelis & truculentus haberetur; cum autem hæc illi figmenta nihil prodesse, palatium repetiit, plurèsq; prostituti pudoris feminas ad se vocavit, ut de turpi cum iis commercio suspectum se redderet; cumque his artibus populum à proposito suo avertere non posset, sub rustici habitu fugam nocte intempestâ corripuit, inter alpium juga tutas sibi latebras questurus; sed Divino consilio factum, ut mane facto, cum remotissimum ab urbe se crederet, ad urbis portas constitutum se deprehenderet, Itaque iudicandum vobis relinquo, Auditores, an sanctissimi hi viri, singulari licet ad dirigendas animas facultate præditi, tanto conatu suos huic muneri humeros subduxissent, nisi illud, non dicam humanis, sed etiam *Angelicis humeris formidandum* censuissent. Et adhuc quem,

quempiam invenire sit, qui munus hoc velut delicias, laborum præmium, aut vitæ quietem ambiat? illum animarum pastorem imitatus, qui supra parochialis suæ domûs limina grandi charactere hæc verba inscripsit: *Deus nobis hæc otia fecit.* O rem horrendam! ipsi Angeli, mentesque æthereæ, summâ mentis perspicaciâ ac sapientiâ dotata, non nisi unicam animam, curæ suæ commissam habent; & Parochus aliquis aut Ecclesiæ Præsul tot animarum laboriosæ curæ tam tenui conatu ac virium suarum applicatione satisfacisse se credat? Absit à vobis tam periculosus error, quin vobis potius dictum credite illud Sapientis: *Fac ergo, quod dico, fili mi, & temetipsum libera, discurre, festina, suscita amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis, neque dormitent palpebra tuæ, eruere quasi damula de manu, & quasi avis de insidiis aucupis.* Vos fidem

vestram Christo oppignorastis; eja ergo, alacriter in id incumbite, ut debitum quisque suum expungat: orate, prædicate, admonete, minas & supplicia intentate, nec prius desistite, usquedum cessent abusus, sopitæ sint inimicitie, extinctæ flammæ impudicæ, ac juventus Christianæ fidei rudimentis imbuta sit; usquedum, quantum in vobis est, cultus integer Ecclesiis, Clero modestia, Laicis morum disciplina restituatur. An non videtis, quantum laborent animalia, ut è laqueis sese extricent? quantum aviculæ, ut è plagis se liberent? Vos quoque idipsum facere allaborate: *Fac ergo, quod dico, fili mi, & temetipsum libera, eruere, quasi damula, eruere quasi avis;* non enim de re levis momenti, sed de æternitate agitur; non spondeas supra vir-^{Ecclesiasticus} tutem tuam, ait Ecclesiasticus, quod-^{stus 8.} si sponderis, quasi restituens co-^{16.} gita.

SERMO DECIMUS NONUS.

DIE MERCURII POST TERTIAM DOMINICAM.

*Quare Discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum?
non enim manus lavant, antequam manducent.*

Matth. 15.

R. P. Segneri Quadragesimalis.

Gg

I. Si